

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи магістра
на тему

**КОМПОЗИЦІЯ «СИМФОНІЯ СМАКУ».
БУТТЯ ПРЕДМЕТІВ У НАТЮРМОРТАХ ВАН ГОГА.**

*Текст містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело*

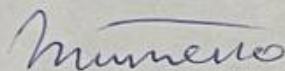
Виконала: Ярмоленко Крістіна Геннадіївна,
студентка
2 курсу, групи 20 мгом
спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Керівник: Сова О.С., кандидат педагогічних
наук, доцент кафедри
образотворчого мистецтва
Українського державного
університету імені
Михайла Драгоманова

Рецензент: Тітенко О.М., старший викладач
кафедри живопису Київської
державної академії декоративно-
прикладного мистецтва і дизайну
ім. М. Бойчука, член Національної
спілки художників України

КИЇВ 2023

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Педагогічний факультет

Кафедра образотворчого мистецтва

Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр

Напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Орел

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
професор Шевнюк О.Л.

“ 26 ” жовтня 2022 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Ярмоленко Крістіна Геннадіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Композиція «Симфонія Смаку». Буття предметів у натюрмортах Ван Гога.

керівник роботи (проекту) Сова О.С., доцент, кандидат педагогічних наук,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від “26” жовтня 2022 року №4

2. Строк подання студентом роботи (проекту) 30 листопада 2023 року

3. Вихідні дані до роботи (проекту) Створити композицію «Симфонія смаку» акварельними фарбами в техніці лесування.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

4.1. Виявити характерні риси постімпресіонізму в творчості Вінсента Ван Гога;

4.2. Проаналізувати натюрморти, створені художником;

4.3. Визначити значення засобів виразності, використаних Вінсентом Ван Гогом в зображенні предметів у натюрмортах;

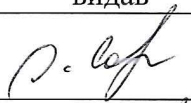
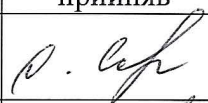
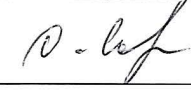
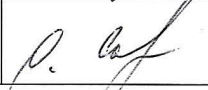
4.4. Представити етапи роботи над створенням авторського натюрморту

4.5. Розкрити процес творчої ідеї, пошуку композиції, колористичного рішення та виконання повноформатної роботи.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Акварельні фарби, папір для акварелі Smiltainis з додаванням бавовни, пензлі, техніка лесування, рама, скло, паспарту.

6. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
	Сова О.С., доцент, кандидат педагогічних наук		
	Сова О.С., доцент, кандидат педагогічних наук		

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Затвердження теми кваліфікаційної роботи	Вересень 2022	<i>виконано</i>
2.	Збір теоретичного, практичного та творчого матеріалу до кваліфікаційної роботи	Жовтень-листопад 2022	<i>виконано</i>
3.	Затвердження ескізів кваліфікаційної роботи	Грудень 2022	<i>виконано</i>
4.	Творча робота над кваліфікаційної роботи	Січень-жовтень 2023	<i>виконано</i>
5.	Формулювання висновків кваліфікаційної роботи	Листопад 2023	<i>виконано</i>
6.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	Листопад 2023	<i>виконано</i>

7. Дата видачі завдання 26 жовтня 2022 р.

Студент **Ярмоленко Крістіна Геннадіївна**
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту) **Сова О.С., доцент, кандидат педагогічних наук**
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломної роботи (проекту) і контролю за ходом роботи з боку кафедри і директора інституту (декана факультету).
2. Розробляється керівником дипломної роботи (проекту). Видається кафедрою.
3. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 2 сторінки

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ПОДАННЯ
ГОЛОВІ КОМІСІЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

Направляється студент Ярмоленко Крістіна Геннадіївна

(прізвище та ініціали)

до захисту кваліфікаційної роботи (проекту)

за напрямом підготовки **02 Культура і мистецтво**

спеціальністю **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація**

на тему: Композиція «Симфонія Смаку». Буття предметів у натюрмортах Ван
Гога.

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан Факультету

проф. Тарас ОЛЕФІРЕНКО

(підпис)

Довідка про успішність

Ярмоленко Крістіна Геннадіївна

(прізвище та ініціали студента)

за період навчання на педагогічному факультеті з 2022 року до 2023 року
повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки, спеціальністю з
таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно 57,9%, добре 42,1%, задовільно 0%;

шкалою ECTS: A 57,9%; B 26,3%; C 15,8%; D 0%; E 0%.

Секретар факультету

(підпис)

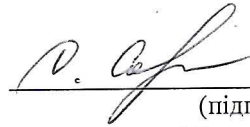
(прізвище та ініціали)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студент (ка)

Ярмоленко К. Г. старанно працювала над кваліфікаційною роботою. Проте вчасно не було подано на перевірку необхідної документації, що призвело до порушення календарного терміну (протокол про допуск № 6 від 24.11.2023)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

23 листопада 2023 року

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу (проект)

Кваліфікаційну роботу розглянуто.

Студент Ярмоленко Крістіна Геннадіївна

(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного проекту в комісії підсумкової атестації.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

професор О.Л.Шевнюк

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломної роботи (проекту) та висновок кафедри про дипломну роботу (проект).

2. Формат бланка А5 (148×210 мм), 2 сторінки.

ВІДГУК НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Ярмоленко Крістіни Геннадіївни

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

ОКР магістр

Тема дипломної роботи Композиція «Симфонія смаку». Буття предметів у натюрмортах Ван Гога

Матеріали папір, акварель

1. Актуальність теми магістерської роботи зумовлена недостатнім розкриттям у науковій та мистецтвознавчій літературі саме буття предметів у творчій спадщині Вінсента Ван Гога, зокрема в його натюрмортах. Дипломантка проаналізувала, систематизувала, розширила та доповнила мистецтвознавчу складову питання. Проведене теоретичне дослідження за обраною темою може використовуватися на заняттях з історії мистецтв та як методичне доповнення до занять акварельним живописом.

2. Позитивні якості роботи Магістрантка Ярмоленко К.Г. створила авторський мистецький твір – композиція «Симфонія смаку», який підтверджує професійне володіння дипломанткою технікою акварельного живопису та вмілого втілення знань з композиції та кольорознавства, навичок працювати аквареллю в різних технічних прийомах. Було ґрунтовно досліджено мистецьку спадщину Вінсента Ван Гога.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій У методичній частині кваліфікаційної роботи дипломантка продемонструвала вміння аналізувати, систематизувати наукову та мистецтвознавчу літературу, на основі чого було проведене власне дослідження. Проведений аналіз натюрмортів Ван Гога дозволив віднайти власний підхід до виконання творчої частини кваліфікаційної роботи.

4. Наявність недоліків У творчій частині кваліфікаційної роботи є порушення в анатомії рук фігури, певні невідповідності у відтворенні

освітлення предметів та певна неузгодженість планів між собою. Проте ці
недоліки не є суттєвими й не впливають на загальне позитивне враження
від створеної натюрмортної композиції. Теоретична частина роботи була
виконана із запізненням та порушенням термінів календарного плану.

4. Загальна оцінка роботи Кваліфікаційна робота заслуговує позитивної
оцінки

Науковий керівник Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
образотворчого мистецтва Українського Державного Університету імені
Михайла Драгоманова

Сова Ольга Сергіївна
(прізвище, ініціали)

« 05 » грудня 2023 р.

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Ярмоленко Крістини Геннадіївни

Зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
ОКР магістр

Тема дипломної роботи:

КОМПОЗИЦІЯ «СИМФОНІЯ СМАКУ». БУТТЯ ПРЕДМЕТІВ У НАТЮРМОРТАХ ВАН ГОГА.

1. Висновок про ступінь відповідальності виконаної роботи дипломної кваліфікації і профілюючої спеціальності

Магістерська робота Ярмоленко Крістини Геннадіївни відповідає рівню кваліфікації магістра з профілюючої спеціальності «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

2. Перелік позитивних якостей роботи (з виділенням елементів творчості)

Як в практичній так і в теоретичній частині робота виконана на високому рівні. В теоретичній частині докладно висвітлено вплив Вінсента Ван Гога на становлення постмодернізму, проаналізовані натюрморти художника і визначені їх особливості. Висвітлені етапи роботи над створенням авторської композиції «Симфонія смаку».

Практичною частиною роботи є композиція «Симфонія смаку», що виконана в техніці акварель. Вдало розкриті тема та задум автора. Елементи композиції виконані професійно та майстерно. Кольорове та композиційні рішення підсилюють ефект активної динаміки. Форма, пропорції та композиція виконані на високому рівні. Вдало передана контрастність кольорів натюрморту. Збережена акварельна прозорість та легкість відтінків.

3. Перелік основних недоліків роботи

Суттєвих помилок та недоліків не виявлено.

4. Загальна оцінка роботи

Робота виконана на високому художньому і професійному рівні та заслуговує позитивної оцінки.

5. Висновок про можливості присвоєння випускнику кваліфікації

Магістерська робота Ярмоленко Крістіни Геннадіївни КОМПОЗИЦІЯ «СИМФОНІЯ СМАКУ» ТА БУТТЯ ПРЕДМЕТІВ У НАТЮРМОРТАХ ВАН ГОГА, може бути представленою до захисту, а студентка заслуговує на присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Рецензент
(підпис)

Титенко

Тітенко Опанас Михайлович
(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Старший викладач кафедри живопису Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука,
член Національної спілки художників України

« 4 » грудня 2023 р.

Довідка
про результати антиплагіатної перевірки магістерської роботи

Комісією з академічної етики педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова здійснено перевірку магістерської роботи на тему: **КОМПОЗИЦІЯ «СИМФОНІЯ СМАКУ». БУТТЯ ПРЕДМЕТІВ У НАТЮРМОРТАХ ВАН ГОГА**

студентки (та) 2 курсу спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація **Ярмоленко Крістини Геннадіївни** щодо дотримання норм академічної етики.

За результатами аналізу роботи та аналізу звіту подібності, який було згенеровано системою виявлення збігів/ідентичності/схожості компанії UNICHECK, комісія дійшла до наступного висновку (*вибрати один з варіантів*):

1) Комісією не виявлено академічного плагіату. Дана магістерська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

2) Комісією частково виявлені текстові запозичення – 2,5%, а саме загальноживані слова та стандартизовані складові оформлення документа.. Дана магістерська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

3) Комісією виявлено академічний плагіат (обґрунтування факту академічного плагіату додається). Дана магістерська робота не може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

4) Інше

Голова комісії

Секретар комісії

Дата 06.12.2023р.

Матвієнко О.В.

Шулигіна Р.А.

Ім'я користувача:
Матвієнко Олена Валеріївна

ID перевірки:
1015971818

Дата перевірки:
05.12.2023 12:26:47 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
05.12.2023 12:27:25 EET

ID користувача:
95448

Назва документа: Яроменко (1)

Кількість сторінок: 29 Кількість слів: 6837 Кількість символів: 48892 Розмір файлу: 65.02 KB ID файлу: 1015651021

2.5% Схожість

Найбільша схожість: 1.13% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1015617472)

1.76% Джерела з Інтернету

155

Сторінка 31

1.9% Джерела з Бібліотеки

172

Сторінка 31

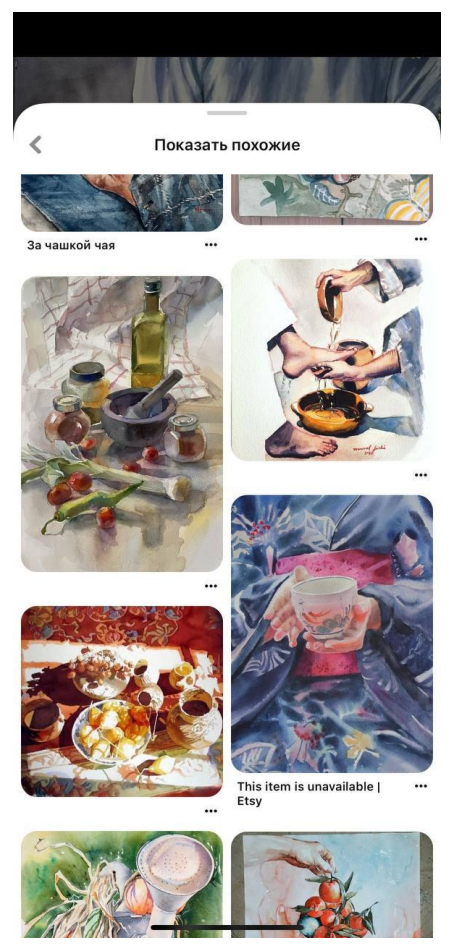
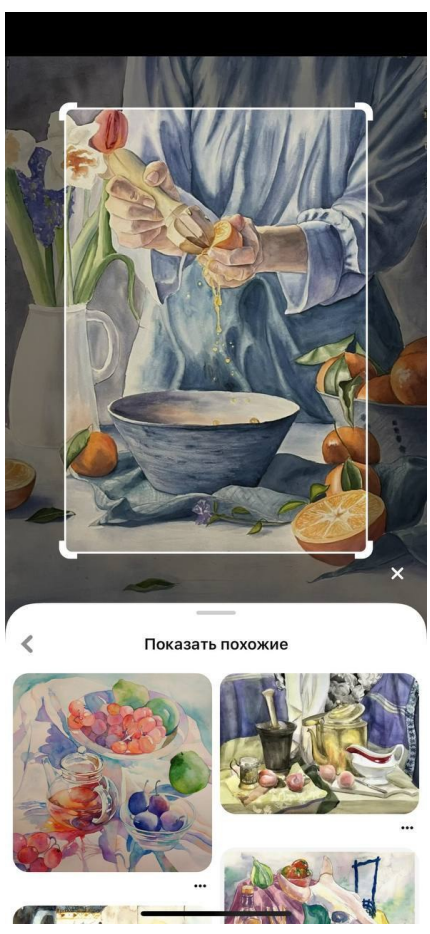
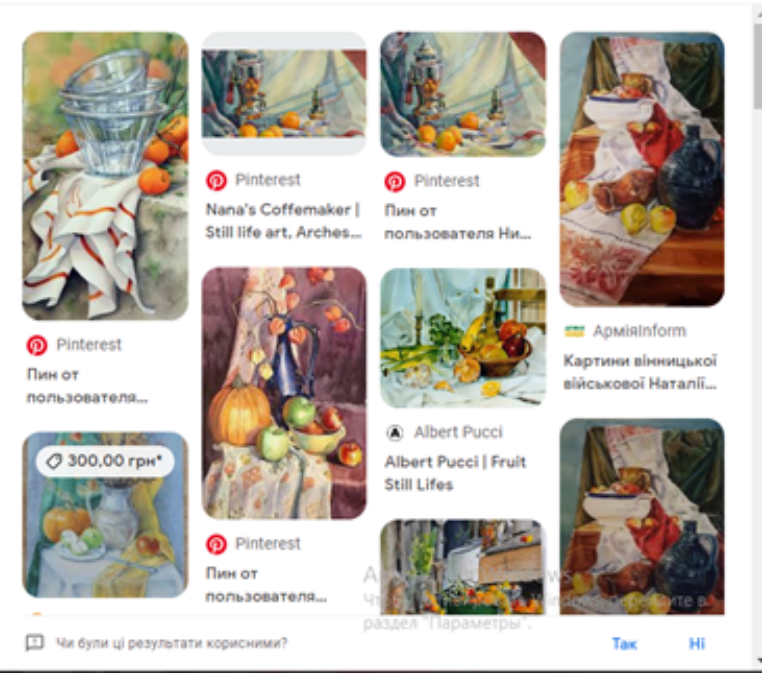
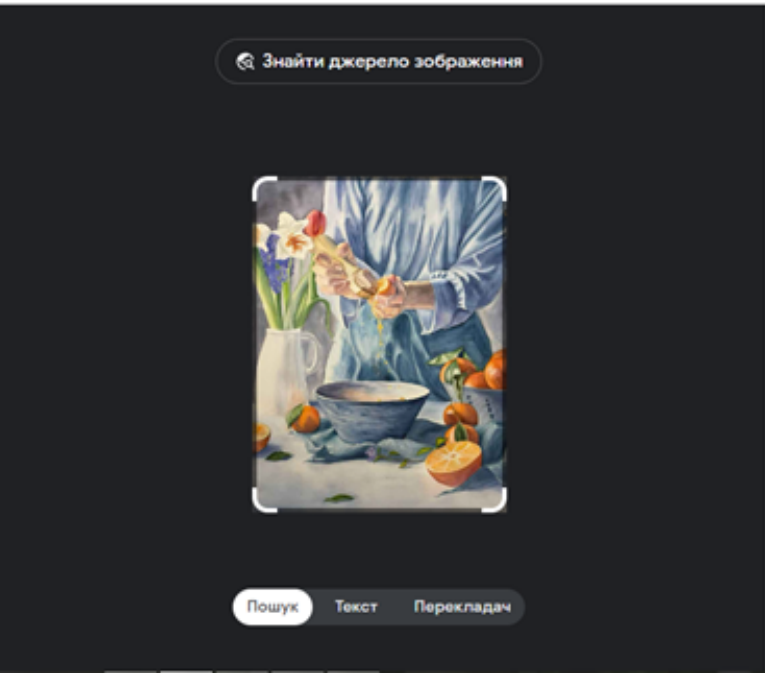
0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. БУТТЯ ПРЕДМЕТІВ У НАТЮРМОРТАХ ВІНСЕНТА ВАН ГОГА	6
1.1. Роль Вінсента Ван Гога у становленні постімпресіонізму.....	6
1.2. Особливості натюрмортів художника.....	12
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНА ТА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ	20
2.1. Аналіз прототипів і аналогів творчої роботи.....	20
2.2. Творча робота над колористичним та композиційним вирішенням натюрморту «Симфонія смаку».....	21
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	28
ДОДАТКИ	30

ВСТУП

Актуальність теми. В усі часи існування світу людина потребувала у вираженні своїх емоцій, почуттів, вражень. Спостереження за явищами природи, оточуючими людьми, тваринам та подіями здавна відображались у творах митців. Ще до появи писемності, мистецтво слугувало способом передачі інформації як для оточуючих, так і для нащадків. З часом ставлення до образотворчості змінювалось. Художники мали можливість навчатися у школах та більш досвідчених майстрів, де могли підвищувати свій рівень знань та вмінь. Однак певний період робота митців сприймалася не більше як ремесло. Щоб мати кошти для існування, вони мусили створювати не те, що хотіли та чим надихалися, а те що замовляли багатші особи. Розпис храмів, оздоблення палаців та театрів, портрети правителів чи членів знатних сімей. Все це потребувало високого рівня майстерності, але не давало простору для творчості та експериментів.

Але згодом, окрім роботи на замовлення, художники почали переходити до зображення саме джерел натхнення. Тоді з'являються виставки, арт-дилери, художні салони, галереї, що займаються реалізацією витворів мистецтва. Творці все більше додавали в свої картини власне бачення та емоційні враження. Результатом, в 1874 році, відбулась поява течії імпресіонізму. Але, через короткий період часу, на зміну їй прийшов постмодернізм. Частина художників-імпресіоністів, таких як Поль Гоген, Поль Сезанн та Анрі Тулуз-Лотрек, почали вносити нові зособи виразності в свої картини: все більше, відходили від реалізму, кольори ставали більш контрастні та дещо декоративні, форми втрачали класичну будову.

Серед таких творців був і Вінсент Ван Гог. Враження та емоції грали головну роль в його витворах, що стали яскравим прикладом постмодернізму. На сьогоднішній день існує достатньо інформації про постмодернізм, зокрема про творчість Вінсент Ван Гога, але існує

необхідність в структуруванні та висвітленні саме теми натюрморту в творчості художника, як окремого жанру.

Провівши аналіз наукових джерел та публікацій, в котрих описана дана тема було виявлено, що творчість Вінсента Ван Гога та його роль у становленні постімпресіонізму вивчали такі науковці як Н. Богач [2], Файлхенфельд Вальтер-молодший [11], Н. Арісон і Н. Фолберг [1]. Особливості натюрморту художника досліджували в своїх наукових працях П. Колін [8], Е. Дарлі [4], Л. Койл [7], К. Столвійк, Х. Вененбос, С. ван Хьюгтен [10].

Незважаючи на існуючі наукові публікації по темі дослідження, деякі аспекти досі залишаються нерозв'язаними, що й вплинуло на вибір теми кваліфікаційної роботи «Буття предметів у натюрмортах Ван Гога. Симфонія смаку»

Мета дослідження полягає у розкритті та обґрунтуванні буття предметів у натюрмортах Вінсента Ван Гога

Завдання дослідження:

- виявити характерні риси постімпресіонізму в творчості Вінсента Ван Гога;
- проаналізувати натюрморти, створені художником;
- визначити значення засобів виразності, використаних Вінсентом Ван Гогом в зображенні предметів у натюрмортах;
- представити етапи роботи над створенням авторського натюрморту
- розкрити процес творчої ідеї, пошуку композиції, колористичного рішення та виконання повноформатної роботи.

Об'єкт дослідження – дослідження натюрмортного жанру у творчості Вінсента Ван Гога.

Предмет дослідження – буття предметів у натюрмортах Вінсента Ван Гога.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань дослідження, були використані такі теоретичні та емпіричні методи:

аналітичний – вивчення та аналіз сучасної наукової і мистецтвознавчої літератури по даній тематиці; культурно-історичний – для виявлення соціально-історичних передумов що вплинули на формування творчої манери досліджуваного художника; систематизація та узагальнення – для виокремлення інформації по темі наукового дослідження; виставкова діяльність, а також відвідини галерей та музеїв.

Наукова новизна одержаних результатів:

- вперше проаналізовано натюрморти Вінсента Ван Гога на предмет буття предметів у його творах;
- досліджено та виявлено характерні риси постімпресіонізму в творчості митця;
- визначено значення засобів виразності у натюрмортах художника;
- подальшого розвитку набули уявлення про творчість Вінсента Ван Гога.

Практичне значення дослідження полягає у розробці мистецтвознавчого і художнього матеріалу, що можуть бути застосовані в процесі навчання студентів закладів вищої художньої освіти на заняттях з історії мистецтв, на заняттях з обдарованою молоддю в позашкільних мистецьких закладах, збагаченні методичної складової художньо-педагогічної практики та художньо-естетичного виховання молоді, а також фахової підготовки майбутніх художників у закладах вищої освіти.

Матеріали проведеного наукового дослідження були висвітлені у науковій статті автора:

Ярмоленко К.Г. Особливості натюрмортів Ван Гога. *Науковий простір в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали науково-практичної конференції (м. Львів, 29-30 червня 2023 р.). Видавництво «Молодий вчений», 2023. С.11-14 (Додаток В, рис.3.1 – 3.5).

РОЗДІЛ 1. БУТТЯ ПРЕДМЕТІВ У ТВОРЧОСТІ ВІНСЕНТА ВАН ГОГА

1.1. Роль Вінсента Ван Гога у становленні постімпресіонізму

Імпресіонізм, як і постімпресіонізм виник наприкінці XIX століття в Франції. Художники почали відмовлятися від салонів та академій, що контролювалися державою на користь незалежних виставок. Перша відкрилася в Парижі 15 квітня 1874 року. Художники відмовлялися від мистецтва минулого, історичних та міфологічних сюжетів як від джерел натхнення, натомість починають зображувати звичні побутові сцени, сучасні пейзажі а також дозвілля та відпочинок заможних людей. Імпресіоністів цікавили раптові миті, котрі вони ніби намагались спіймати, підкреслюючи швидкоплинність природних умов, освітлення та руху.

Продовжуючи розрив між попереднім реалізмом вони виділяють мазки фарби на полотні, за рахунок відсутності моделювання за допомогою тону згладжують відчуття перспективи. Також під впливом японського мистецтва гравюри художники обрізають перспективу на свій розсуд. Зосереджуючись на безпосередніх враженнях від природи та життя в місті, імпресіоністи відрізнялися тим що малювали не в майстернях, а на відкритому повітрі, тобто пленері (*en plein air*) та користувалися чистими, не змішаними кольорами. Словом «імпресіоністи» об'єднували групу художників, що жили та писали картини в Парижі в період з 1860 по 1900 роки. Цими творцями стали Берт Морізо, Клод Моне, Едгар Дега, Альфред Сіслей, Фредерік Базіль, Огюст Ренуар, Мері Кассат і Каміль Піссарро. В результаті їх прориву в живописі, окрім Франції, з'явилися послідовники імпресіонізму і в інших країнах Європи.

В 1880-х роках з'являється нова група художників, в яку входили Поль Сезан, Поль Гоген, Жорж Сьора та Ван Гог. Митці створили новий напрям, що йшов всупереч імпресіонізму, хоча й мав деякі його риси. Ним став постімпресіонізм. Замість того щоб зображувати натуральне природне світло

та чисті справжні колори, художники надавали перевагу більш шучному. Це виконувалось для того щоб закцентувати увагу глядача на символічний зміст та сенс зображуваного. Спільне з імпресіонізмом було те, що так само могли порушуватися закони композиції та перспективи, для того щоб підкреслити емоційне навантаження. Художники так само надавали перевагу певній штучності малюнка [17]. Однак мазки наносились вже більш об'ємно, ця техніка отримала назву «імпасто». Допускалося спотворення форм, або ж наближення їх до більш геометричних фігур.

Постімпресіонізм ніколи не був згуртованим рухом. Кожен художник мав власне бачення та стиль виконання, однак їх об'єднували за подібними інтересами та ідеями. На їх спільних виставках можна було побачити різноманітні техніки та стилі, котрі мали відгук у серцях багатьох послідовників. Нижче було наведено напрями постімпресіонізму, котрі можна вважати основними.

Клуазонізм характеризується використанням плоских, необ'ємних та яскравих форм, що розділялись один від одного темним огведенням. Сама назва пішла від техніки вітражу, коли спочатку за допомогою дротів створювався темний контур, а потім простори між ним засипалося різнокольорове скло в стані порошку. Після цього даний виріб випалювався та всі деталі з'єднувались між собою в єдине зображення. Яскравим прикладом клуазонізму можна вважати роботу Поля Гогена «Натюрморт з манго» (1993р.) (Додаток А, рис.1.1).

Термін «синтетизм» походить від дієслова *synthétiser* (що означає синтез або об'єднання для утворення чогось нового). Художники, яких можна віднести до цього напрямку, прагнули синтезувати в своїх картинах три складові: емоційне враження сюжету, природність форм та чистота використаних кольорів, ліній і форм. Синтетизм можна побачити в роботі Луї Анкетена «Жінка на набережній» (1889р.) (Додаток А, рис.1.2).

Багато митців, що жили в художній колонії місті Понт-Авен сформували власну школу. Картини художників-понтавеністів вирізнялися

певним символічним навантаженням та особливою чистотою використаних відтінків. Переважна кількість митців наслідували твори Поля Гогена.

Особливістю *хромолюмінаризму* або *дивізіонізму* стало використання художниками техніки нанесення фарби дрібними крапками, що на відстані оптично змішувались та утворювали цілісне зображення. Дивізіонізм виник разом з пуантилізмом, однак відмінність у тому, що останньому не було властиве чітке розділення кольорів. Художником, що заснував цей напрям став Жорж Сера.

Мабуть мало не найвідоміший художник серед усіх постімпресіоністів заслужено вважається Вінсент Ван Гог. Ще за часів панування імпресіонізму художник переїхав до столиці Франції де активно почав започатковувати новітній рух в мистецтві. Його роботи були сміливими, мазки імпульсивними та яскравими, а композиції максимально динамічними. Своєю творчістю Ван Гог заклав міцний фундамент для постімпресіонізму [13].

Не зважаючи на те, що Ван Гог творив лише протягом десяти років (1880-1890рр.), однак кількість робіт створених за цей час вражає своєю чисельністю. Вінсент розпочав навчання в Брюсельській академії, але вже через рік переїхав до батька в Еттен. Надихаючись оточенням та місцевою природою, художник все більше починає писати з натури. Через короткий проміжок часу, він відчуває потребу в більш досвідченому вчителі, котрий навчить новому та відповідатиме, на питання, що виникають. Тому в 1881 році Вінсент переїжджає до Гааги, щоб писати писати під наставництвом вже відомого на той час пейзажиста Антона Мауве. Там художник більше спілкується з сучасними митцями, відвідує виставки та галереї. Все це спонукає його більше експериментувати з олійною фарбою. Починаючи з 1883 року Ван Гог все більше прагне до усамітнення. Він отримує задоволення залишаючись саме наодинці з природою. Митець малював такі сюжети: натюрморти, пейзажи та фігури. Найбільше його надихав простий люд, селяни, що важко працювали заробляючи собі на хліб, працівники

шахти, що ризикуючи власним життям виконували свою роботу. Вінсент був дуже емпатичним і бачив неабияку цінність в такій важкій праці.

В 1885 році розуміння Ван Гога про можливості живопису значно розширюються. Він вивчає творчість таких митців як Енжена Делакруа, та Паола Веронезе, відкриває для себе японську гравюру і живопис сучасних імпресіоністів. Захоплення картинами Рубенса змусило його відвідати Антверпен, що в Бельгії, де Вінсент міг побачити найбільшу кількість його картин. Здатність Рубенса виражати настрій та емоційне забарвлення за рахунок правильного вибору кольорів, грає вирішальну роль в становленні влогого стилю Ван Гога. Все це вплинуло на творчість митця значно більше ніж навчання в Академії Антверпена. Він відмовляється виконувати вказівки викладачів, вважаючи їх поради занадто «сухими» та нецікавими. Після чисельних суперечок Вінсент в 1886 році лишає навчання та приєднується до свого брата Тео, що жив в Парижі. Там він особисто знайомиться з Жоржем Сьора, Камілем Пісаро, Анрі де Тулуз-Лотреком та іншими імпресіоністами. В цей же період відбувається знайомство з Полем Гогеном. Згодом Ван Гог, не дивлячись на певну відмінність поглядів, вважатиме його своїм найкращим другом та дуже цінуватиме спілкування з ним.

В період з 1886 по 1888 роки живопис Вінсента Ван Гога зазнав значних змін. В картинах художника можна побачити яскраво-виражений власний стиль. Кольори, що він використовував, стали більш яскравими та різнобарвними, мазок набував нових форм та ставав лама ніше, тони – більш світлими, і бачення живопису в цілому все менш академічним. В решті решт, саме в лютому 1888 року на полотнах митця можна побачити риси нової течії, як отримала назву «Постімпресіонізм».

Два роки життя в бурхливому Парижі виснажили Ван Гога, тому він знову прагне до відкритого простору та усамітнення. Тоді Вінсент переїжджає до Арля. Наступні 12 місяців він зображує ландшафти маленького міста, природні пейзажі, портрети друзів, автопортрети, квіти, а також інтер'єри та фасади будівель. Тепер художник дає волю своїм почуттям, все

більше лишаючи традиційний живопис. Стиль Ван Гога став раптовим та імпульсивним. Працюючи з натурою, він клав рельєфні мазки з шаленою швидкістю, іноді навіть витискуючи фарбу одразу з тубика на полотно. Створюючи картини, Вінсент довіряв власним інстинктам, підсилюючи контраст між формами за допомогою насичених яскравих кольорів, та темних контурів [14].

Під час проживання в Арлі, Вінсент підтримує листування з братом. На той момент Тео вже працює арт-дилером та замається продажем полотен сучасних митців в Незалежному Салоні. Ван Гог регулярно надсилає брату свої роботи для реалізації, однак вони майже не знаходять відгуку в очах колекціонерів. Не дивлячись на відсутність успіху серед покупців, Тео фінансово підтримує Вінсента, завдяки чому, митець має змогу забезпечити себе найнеобхіднішим: житлом і харчуванням. Але найбільше він вдячний за можливість купляти полотна та фарби.

Коли митець втомлюється та відчуває самотність, він запрошує свого кращого друга Поля Гогена в гості. На початку їм було дуже комфортно працювати разом, але через різність темпераментів та певних поглядів, стосунки між ними почали погіршуватись. Хоча обидва були постімпресіоністами, Гоген мав дещо інакшу думку стосовно творчості [3]. Друзі почали часто конфліктувати, а одного разу в розпалі сварки, Вінсент накинувся на Поля, згодом знаходячись в напівсвідомому стані відрізає собі шматок вуха. Суспільна праця двох художників проіснувала всього два місяці, після чого Поль Гоген повертається до Парижу, а Ван Гог лягає до госпіталю на два тижні. Повернувшись додому він створює автопортрет з перев'язаним вухом та трубкою, портрет «Жінки, що гойдає колиску», а також декілька натюрмортів. Однак ремісія продовжувалась недовго. До Вінсента почали повертатися симптоми, що свідчили про загострення психічної хвороби. Для художника можливість творити була єдиним порятунком для збереження адекватної свідомості, а також мало не єдиним сенсом існування. Тому злякавшись, що від прогресування розладу він може

втратити здатність писати, попросив про госпіталізацію в лікарні Сен-Ремі-де-Прованс.

Протягом дванадцяти місяців лікування Ван Гог, в періоди спокою та затишшя хвороби, пише свої найвідоміші шедеври. Однією з яких стала «Зоряна ніч» (Додаток А, рис.1.3). Вперше картина згадується в листі художника до брата Тео, де він ділиться думками про зображення зіркового неба, як про символ недосяжних мрій.

Для Вінсента Ван Гога було не властиво працювати в замкненому приміщенні. Він завжди був переконаний, що найвидатнішим художником є Господь і краще що ми можемо зробити для мистецтва – це писати з натури. Полотна, що були створені в клініці були менш яскраві, кольори художник стримано намагався приглушити. Але форми ставали ще більш активні, мазки більш швидкі та сміливі. Роботи були сповнені динамікою та рухом. З глибин фантазії Ван Гог отримав більш неймовірні та казкові сюжети, ніж картини що були написані раніше в Арлі [14].

В 1890 році Вінсент сповнений тугою та самотністю навідується до брата Тео та його сім'ї. Після чого продовжує свою написання картин сільській громаді. Творчість знову набуває певних змін. Зображення природних форм стають більш пластичними, з'являються більш холодні та свіжі відтінки під час написання нічного неба. Виникає ілюзія, що всі деталі на картинах живі та рухаються кожен своєю траєкторією. Нажаль цей етап продовжувався недовго. Ван Гога знову почала поглинати депресія, а разом з нею відновлювалися приступи. Для художника, мистецтво було кращою терапією. В листах до брата він казав, що це єдине, що заспокоює його та не дає остаточно з'їхати з глузду.

27 липня 1890 року, під час чергового приступу, Вінсент Ван Гог вистрілює собі в груди і через два дні помирає. За останні два місяці життя художником було створено більш як вісімдесят картин та рисунків. З цього можна зробити висновок, що Ван Гог відчайдушно намагається себе

врятувати від хвороби та самотності. Всього творче надбання митця налічує більш як 2100 картин, хоча він писав всього десять років [14].

1.2. Особливості натюрмортів художника.

За десять років своєї творчості, починаючи з 1881 року і до самого дня смерті, Ван Гогом було створено більше 170 натюрмортів. До їх особливого виконання художника надихали картини імпресіоністів, котрі він бачив на виставках в Парижі, а також кольорові гравюри японських майстрів, що були виконані на дереві. Через «мертву натуру» яскраво видно шлях художника до більш сміливого та динамічного використання кольорів та до віднайдення характерного власного стилю. Регулярне експериментування з натюрмортами відображає розвиток Вінсента як геніального митця. Сам Ван Гог говорив «Малювання натюрмортів — це початок усього», тому їх написання займало мало не пріоритетне місце в його творчості. В той період часу натюрморт мав грав особливу роль в голландському живописі. Через зображувані предмети митці передавали глибокий сенс та складні сюжети. Дивлячись на полотна, хоч там могло і не бути безлічі деталей, глядач може побачити певне змістове навантаження та історію, котру розказують предмети. Так само і Ван Гог зберігає дещо сакральне та символічне ставлення навіть до найпростіших елементів композиції, таких як старі чоботи [16].

«Натюрморт з двома мішками та пляшкою» (Додаток А, рис.1.4) можна вважати одним із ранніх прикладів роботи художника в даному жанрі. Він був написаний наприкінці 1884 року, коли Ван Гог жив в Нюрені, що в Нідерландах. В той період його натюрморти мали переважно досить похмуру та депресивну колірну гаму. Предмети він зазвичай писав досить прості та звичні. Що стосується композиції, вона була абсолютно невимушена. Один мішок, вочевидь наповнений борошном чи цукром, стоїть тяжко опершись, а інший зображений впавши просто долу. Поруч стоїть закоркована темна пляшка вина, позаду якої відблискує дзеркало обрамлене в максимально

яскраву для використаної гами, червону раму. Часто складається враження, ніби митець проходив повз і, нічого не чіпаючи, швидко закарбував на полотні випадкові предмети. Кольори натюрморту досить темні, а світлі плями написано відтінком жовтого.

В 1885 році Вінсент пише «Натюрморт із Біблією» (Додаток А, рис.1.5). В березні того року, помирає батько художника, котрий все життя був священиком. Існує ймовірність що робота написана саме під враженням від цієї події. Натюрморт виконаний в дуже обмеженій світловій гамі, що підкреслює тугу Вінсента. По деяким кольоровим плямам на книзі можна побачити, що її активно читають та досліджують, а не просто використовують як декор. Сторінки відкриті на 53 розділі книги пророка Ісаї, де написано про прихід Месії, Його жертву на хресті за все людство та спасіння померлих. Ця цитата говорить про те, що хоч батько Ван Гога і загинув, залишається надія, на його спасіння. Сам Вінсент, як і його батько, був глибоко віруючою людиною. Позаду натюрморту знаходиться згасла свічка, хоча книга залишилась відкритою. Поруч з Біблією знаходиться роман Емілія Золя «Радість життя» обкладинка якого, виділена більш світлим жовтим щоб підкреслити, що людський шлях на землі короткий і потрібно цінувати кожну його мить [18].

В Нюнени (листопад 1884 - квітень 1885) Ван Гог мав невеликий досвід викладацької діяльності. Його уроки відвідували три учня, котрих він навчав основам академічного живопису. «Натюрморт з пляшками та фаянсовим посудом» (Додаток А, рис.1.6) художник написав під час своїх занять, коли його учні писали подібні постановки. Він вважав, що натюрморти це база, з якої кожен художник повинен починати свій творчий шлях. Так само і Вінсент робив починаючи в 1880му році свою кар'єру [7].

Ван Гог відправляв свої картини в Париж брату для реалізації, але все було дарма – Тео не міг продати жодне з його полотен. Тоді брат порадив художнику більше урізноманітнити колірну гаму. В «Натюрморті з картоплею» (Додаток А, рис.1.7), що був написаний у вересні 1885 року

можна побачити спроби художника додати контрастів. Картопля жовто-коричнева, а драперія має темно-синій відтінок. За рахунок пластичних мазків добре розрізняються текстури предметів. Однак уникнути певної депресивності, художнику поки не вдається [18].

Після переїзду до брата Тео в 1886 році, натюрморти Ван Гога нарешті почали зазнавати певних змін. На картині, де в вазоні квітне «Цинерарія» (Додаток А, рис.1.8), листки буквально світяться яскравими жовтими відблисками. Самі суцвіття мають відтінки від глибокого синього до рожевого, а деякі пелюстки навіть біліють від світла. Композиція досить динамічна: вазон розташовується по діагоналі формату. Виникає ілюзія, що за мить квітка впаде, але перед тим схопить випадкові промені сонця. Цікавим фактом є те, що цинерарію відносять до сімейства соняшникових, котрі в подальшому стануть великим джерелом натхнення художника.

Вінсент любив знаходити досить цікаві та неординарні сюжети для своїх картин. Одним з таких натюрмортів став «Креветки і мідії» (Додаток А, рис.1.9). Ймовірно, що це була страва, яку він потім і з'їв. Поль Гоген, згадуючи Ван Гога, вкотре був здивований жертівністю друга. Цей натюрморт був проданий Ван Гогом за п'ять франків, після чого художник тим же вечором віддав всі виручені кошти бідній жінці, яку він побачив прямо на вулиці [11]. Вінсент не вбачав великої цінності в грошах і завжди мав велике бажання допомагати тим, хто цього найбільше потребує.

Ван Гог часто зображував квіти, та інші природні об'єкти, оскільки вважав, що найпрекрасніше те, що створено Богом. Однак серед натюрмортів художника можна побачити і досить незвичні постановки. До таких можна віднести «Пару взуття» (1886) (Додаток А, рис.1.10). Вінсент був дуже емпатичним та надзвичайно поважав та цінував діяльність простих робітників. Це були люди, котрим потрібно було тяжко працювати, щоб забезпечити себе та свою родину. Часто коштів було обмаль та їх вистачало лише на найнеобхідніше. Робітничий одяг зношувався до останнього, перш ніж його змінювали. Художник придбав вживане робоче взуття на

блошиному ринку. Але їх вигляд був занадто охайним та все ще не передавав весь сенс, що хотів вкласти Вінсент. Щоб вони виглядали належним чином, Вінсент прогулявся в них по багнюці під дощем. Взуття стало мокрим, прилипли шматки землі. Піднесення такої брудної та потріпаної пари чобіт, передає всю шану художника до тяжкої праці [18].

Під час проживання в Парижі, художник відвідує виставки та галереї, де були представлені картини імпресіоністів. Тоді сучасна творчість художників справляла враження на кожного глядача. В картинах основними стали емоції митця, що були виражені через контрастні кольори, незвичні, іноді позбавлені об'єму, форми, несподівані композиції та перспективи. Сама лиш поява темних контурів, котрі час від часу використовували щоб краще виділити об'єкти, була несподіваною. В період класичного голландського живопису для написання натюрмортів використовувалися досить темні та приглушені відтінки кольорів. Ван Гог хоч і провчився певний період в академії та йому були відомі традиції мистецтва того часу, імпресіонізм зачарував його яскравістю колірної гами. Тому він в жовтні 1887 року створює натюрморт «Айва, лимони, груші та виноград» (Додаток А, рис.1.11). Цією роботою Вінсент зміг довести свій професіоналізм як колориста. Як основний колір митець використав жовтий час від часу додаючи синій, червоний, рожевий та зелений [5]. Перш ніж писати на полотні, він використовував вовняні волокна щоб побачити наскільки гармонійно поєднуються відтінки між собою. Як доповнення до основної картини, Ван Гог також написав до неї раму. Її жовті відтінки гармонійно поєднуються з картиною. Художник періодично, якщо бачив в тому потребу, писав рами для своїх робіт, таким чином ніби доповнюючи основну композицію зображення. Наскільки відомо, це єдина оригінальна рама художника, що збереглася до наших днів. Оскільки Тео, брат Вінсента часто спонукав його до використання яскравіших відтінків, художник цей натюрморт присвятив йому [8].

Продовжуючи тему фруктів Ван Гог створює натюрморт «Графин і блюдо з цитрусовими» (Додаток А, рис.1.12). Зображувати скло досить непросто, однак художник, що не боявся труднощів, підсилює складність, зображуючи позаду натюрморту декоративно оздоблені шпалери. На прозорих стінках графину блищить світло та просвічуються елементи заднього фону. Надихаючись гравюрами японських майстрів, та їх особливою технікою зображення перспективи, Вінсент зображує поверхні столу ніби під нахилом. Яскраво-виражені діагоналі створюють певну динаміку на статичному натюрморті. Цікаво, що художник не щоразу ставив підпис та дату на картині. Він це робив лише в тому випадку, коли роботу вважав вдалою. На даному натюрморті наявний підпис і свідчить про те, що Ван Гог був задоволений результатом [9].

В 1887 році Ван Гог пише яскравий натюрморт «Імператорські коронні рябчики в мідній вазі» (Додаток А, рис.1.13). Використання відтінків стає все більш сміливе, час від часу фарба наноситься одразу з тюбика на полотно, завдяки чому мазки залишаються насиченими та сяючими. Колірна гама набуває все більше контрастів, для підвищення виразності художник використовує протилежні відтінки [18].

В натюрморті «Стіл кафе з абсентом» (Додаток А, рис.1.14) художник використовує досить незвичну техніку для олійного живопису. Вона має назву *peinture à l'essence*. Особливість її полягає в тому, що олійну фарбу розводять до дуже рідкого напівпрозорого стану. Мазки наносяться тонкими шарами, накладаючи їх лесуванням один на одного, і виникає ілюзія ніби картина написана аквареллю [11].

Влітку того ж року, митець створює невелику серію картин із зображенням соняшників, що складалася з чотирьох полотен. Четвертою, і останньою в тому сезоні, стала робота «Чотири зів'ялі соняшники» (Додаток А, рис.1.15). В ній передана краса не класичного букету свіжих квітів, але зів'ялих та сухих, котрі хаотично розкидані по землі та віддали користь посіявши свої насіння [6].

В 1888 році Ван Гог створює другу серію натюрмортів із соняшниками. Для художника це були не просто звичайні квіти. В них він бачив символ вдячності. В цей період Вінсент запросив Поля Гогена в гості. Він уявляв як вони будуть працювати разом, писати картини, ділитися враженнями та досвідом. Перед візитом друга, художник мав на меті прикрасити стіни кімнати для гостей яскравими квітами. Гоген любив соняшники і коли приїхав в Жовтий будинок де жив Ван Гог, був приємно вражений. Дивлячись на квіти, Поль бачив образ та відображення характеру самого Вінсента. Пізніше, в Парижі Гоген придбає для себе два натюрморти з цієї серії.

Тепер квіти зібрані в букети і стоять в вазі. Фон на всіх роботах дуже спрощений хоча і дещо різниться. Серію склали чотири версії, і художник зробив три повторення змінюючи відтінки та деякі деталі. Третьою версією став «Натюрморт: Ваза з дванадцятьма соняшниками» (Додаток А, рис.1.16). Основною відмінністю від попередніх, стало блідо-синє забарвлення стіни. Оригінал картини зараз можна побачити в Новій Пінакотеці, що Мюнхені.

Найбільш популярною можна вважати четверту версію «Натюрморт: Ваза з 15 соняшниками» (Додаток А, рис.1.17). Згадуючи картини художника чине найперше, що приходить на думку є це полотно. Фон виконаний в світло-жовтих відтінках, та ніби має металеве блищання. Букети максимально об'ємні, здається що квітам трохи тісно в відділеному просторі. Жовті соняхи мають відтінки яскраво-помаранчевого та коричневого кольорів. Сьогодні це полотно зберігається в Національній Галереї, що в Лондоні.

В травні 1888 року Ван Гог оселився в Арлі. Для свого житла він написав серію натюрмортів, якими збирався прикрасити стіни. На перший погляд такий простий натюрморт «Стілець Ван Гога» (Додаток А, рис.1.18), виглядає ніби випадкова фотографія. На стільці знаходиться розписана люлька Ван Гога, поруч торбинка з тютюном, а позаду, невідомо нащо, стоїть ящик наповнений цибулею [6]. Кольори яскраві завдяки чому кімната

наповнюється сонячним сяйвом. Саме таким себе бачив і митець. Не дивлячись на періодичні стани депресії та самотність, він бачив позитивне у всьому оточуючому. Художник був дуже емоційним та завжди захоплювався красою навіть найпростіших речей, таких як стілець чи ящик.

В листопаді було створене полотно «Стілець Поля Гогена» (Додаток А, рис.1.18). Натюрморт досить символічний, оскільки в ньому можна пізнати образ кращого друга Вінсента. На зеленому сидінні, поруч з палаючою свічкою, лежать сучасні романи, які любив читати Гоген [4]. На відміну від натюрморту зі своїм стільцем, де ясно читається денне світло, «Стілець Гогена» зображений в контрастних відтінках ночі. На відполірованому стільці помітні світлі плями від газової лампи, що розташована на стіні позаду, а також тіні що мають світло-блакитний відтінок. Обидва «Стільці» є образом повністю протилежних характерів друзів. За рахунок цієї різності темпераментів та поглядів, митці часто конфліктували та не могли дійти єдиної думки [1].

Під кінець року у Вінсента загострюється хвороба, яка змусила його зробити перерву в творчості на пару місяців. Для художника найстрашнішим кошмаром була розлука з можливістю творити. Тому він прагнув чимшвидше виїхати з лікарні додому. Вже в січні 1889 року він на певний час повертається до звичного життя і продовжує писати. Тоді був створений «Натюрморт з апельсинами та лимонами в синіх рукавичках» (Додаток А, рис.1.19). Помаранчевий та жовтий кольори цитрусових виступають головними, а їх яскравість контрастно підкреслюють темно-зелені гілки позаду та темно-сині рукавички на передньому плані.

В останні місяці життя Ван Гог мав регулярні загострення та приступи хвороби. Майже не пишучи натюрмортів, він віддавав перевагу пейзажам. Хоча в травні 1890 року, під час невеликої ремісії, художник все-таки створює декілька. Найбільш відомими з них можна вважати «Іриси» (Додаток А, рис.1.20). За композицією квіти нагадують попередні версії соняшників, однак тепер більш динамічна через зображення гострого листа,

що ніби показує напрямок в різні сторони. Також можна помітити схожість колірної гами, окрім того, що іриса тепер контрастніша за рахунок яскраво синіх квітів та зеленого листя. Незадовго до своєї смерті Ван Гог пише кілька натюрмортів з квітами. Нажаль, його стан не дозволяв йому самостійно знаходитись на вулиці. Для художника це було досить травматично, оскільки він все життя дотримувався переконання, що найкращі художні твори це твори, котрі були написані з натури. В спогляданні природи та пейзажів від мав неабияке натхнення. Але тепер він був змушений писати лише в своїй кімнаті. Одним з останніх став «Натюрморт з маками та маргаритками» (Додаток А, рис.1.21). Дивлячись на нього, можна сміливо сказати, що він є підтвердженням того, що митець досяг вищої точки в своїй творчості. Пелюстки маків написані яскраво-червоним кольором. Мазки достатньо широкі, а композиція букету настільки об'ємна, що майже не залишає навколо порожнього простору [12]. Квітів в вазі дуже багато і здається, ніби в вазу їх ледь запхали. Листя маку, падає та звисаючи донизу створює додаткову динаміку. На глиняній темно-коричневій вазі об'єм підкреслений за допомогою жовтих мазків, а білі виконані чистим білилом.

Ван Гог не випускав пензля до останніх днів своїх днів. Він знаходив порятунком у мистецтві в найтяжчі періоди життя. Нажаль його творчість знайшла своїх шанувальників лише через кілька років після смерті художника. Живучи в бідності, Вінсент не мав ні власного будинку, ні сім'ї. Ван Гог було дуже сумно з того, що брат Тео вимушений був постійно давати йому гроші для проживання. Він відчував докори сумління через те, що не міг самостійно забезпечити свої потреби. Однак в митця ніколи не виникало думки знайти іншу роботу. Не маючи попиту, він продовжував писати. Щодня вдосконалюючи свої техніку та стиль, його полотна ставали все кращими та не схожими на жодні твори до того. Своєю впевненістю та непохитністю Ван Гог заклав міцний фундамент на пряму, що отримав назву «Постмодернізм».

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНА ТА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ

2.1. Аналіз прототипів і аналогів творчої роботи

Досліджуючи тенденції сучасного диплому автор звернувся до творчості сучасної художниці Юко Нагаяма. Мисткиня створює акварельні натюрморти використовуючи велику кількість води (Додаток Б, рис.2.1). Її кольори завжди чисті та прозорі, а предмети не мають чітких контурів. Найчастіше Юко пише квіткові натюрморти, які вражають своєю ніжністю та легкістю. В її палітрі можна побачити вісімдесят кольорів. Вона не запам'ятовує їх назви але завжди знає які відтінки потрібно змішати, щоб зображення не виглядало брудним. Для неї зелені відтінки є символом безтурботності та легкості, а червоні – сили та сміливості. Своїм пензлем Юко рухає хаотично повністю довіряючи власним відчуттям. Таким чином за раз на її пензлі можуть опинитися чотири – п'ять кольорів. Дивлячись на її палітру можна побачити тільки бруд і здається, що кольори змішує дитина. Однак натюрморти вражають своєю легкістю та прозорістю [10].

На створення роботи автора надихнули творчі роботи фотографа Емілі Сандберг. Її фотографії звичного життя, побуту, та елементів інтер'єру наповнені світлом на домашнім теплом. Емілі фотографує домашні сцени, в тому числі процеси приготування їжі (Додаток Б, рис.2.2). Фото булочок виглядають настільки естетично, що здається ніби відчуваєш аромат випічки. Завдяки цьому з'являється відчуття, ніби знаходишся в маленькому замиському будиночку поруч з лісом. Затишок фотографій Емілі зачаровують та надихають [6].

Фотограф Бетті Лю створює рецепти страв та професійно фотографує процес приготування. Частіше за все це випічка, яку вона готує власноруч. Частіше за все композиція фотографії включає в себе лише руки та постать кухаря, а акцентом виступає саме процес приготування (Додаток Б, рис.2.3).

За рахунок світло-тіньових контрастів людина, що готує, знаходиться в тіні і тому відходить на задній план. Руки та тісто, максимально підсвічені, тому в першу чергу звертають на себе увагу [2].

Стів Хенкс – сучасний художник аквареліст. Його картини вражають своєю реалістичністю та легкістю. Частіше він зображує натуру вдома або в природному середовищі. Однак один з жанрів, до якого він небайдужий це натюрморт.

Довгий час художник писав олійними фарбами перш ніж перейшов до акварелі. Певні прийоми він переносить від олійного живопису, а також розробляє нові. Завдяки цьому, на перший погляд важко повірити, що зображення створене аквареллю. В його руках ця техніка стала дуже слухняною та приборканою. Картини заворюють своєю легкістю, а також простою обраних сюжетів.

Своїми роботами Хенкс дарує глядачу відчуття миру та гармонії в серці. Оптимістичне бачення світу художник переносить в кожен картину. Дивлячись на них з'являється відчуття затишку та тепла.

Особливою характеристикою робіт художника є надзвичайна гра сонячних променів. Починаючи з першої роботи художника можна помітити як він майстерно та легко передає світло-тінь. Картину «Чаювання» (Додаток Б, рис.2.4) Стів Хенкс наповнив романтичними емоціями та світлою атмосферою. Художник практично в кожній картині передає нюанси освітлення. Промені сонця знаходяться всюди: проникаючи крізь кожен найдрібніший предмет, ковзаючи між пелюстками квітів та залітаючи в отвори в мереживі [15].

2.2. Творча робота над колористичним та композиційним вирішенням натюрморту «Симфонія смаку»

Композиційне рішення картини

При створенні композиції був використаний папір прямокутної форми, центром композиції є сік, який капає з руки кухаря - людини яка вичавлює

його з апельсину. Цей сік, стікаючий сік, ця дія і є акцентом композиції. Коли ми його бачимо у вигляді цих крапель, його колір, прозорість, ми ніби вже відчуваємо смак апельсину, від якого не можна відірватися. Який ми відчуваємо на глибинному рівні настільки, що він нас захоплює і ми наче поринаємо в це таїнство.

Нюансом композиції є апельсини, які є розрізані і цілі та букет квітів. Своїми яскравими кольорами вони надають картині яскравості соковитості та викликають захоплення, емоційно запалюють картину.

Схемою композиції вибраний круговий рух, де в центрі розташований сік, а навкруги нього розташовані по колу інші предмети: апельсини цілі, апельсини порізані, листочки, квіти, тарілка, ваза з квітами, соковитискач та сам апельсин з якого видушують сік, а також руки кухаря. Досить значне місце займає миска, але вона але вона все ж таки є нюансом композиції, підсилює основну ідею.

Основною ідеєю картини є процес вичавлення соку, тому що за задумом додати динаміки та життя до натюрморту.

Постать людини не зображена повністю, а частково, для того щоб було основна ідея, акцент не на кухареві, а саме на процесі приготування страви.

На передньому плані зображені апельсини, листочки, квіти, миска.

На задньому плані постать людини, її руки.

По центру капаючий стікаючий сік.

Новизною наукового експерименту досліджу є створення та відображення дії в натюрморті.

Сам натюрморт вважається статичною натурою, і саме створення та зображення дії робить його динамічним, цікавим, захоплює та надає особливого відчуття таїнства.

Те що сік вичавлюється ручним соковитискачем також надає йому особливе відчуття.

У створенні композиції було розглянуто декілька ідей зображення дії в натюрмортах.

Також розглядалися різні схеми побудови з зображенням дії.

Тому саме цей варіант композиції був обраний як найкращий для реалізації задуму.

Колорит

Оскільки на картині зображено процес приготування їжі, то для того щоб надати натюрморту яскравості, використовувалися такі кольори як: помаранчевий, теракотовий, жовтий, блакитний, білий, зелений.

Апельсини та сік зображені за допомогою помаранчевого кольору, трав'яного зеленого та паленої сієни, перманентного червоного, індійського жовтого, що надає їм особливої яскравості.

Квіти зображені за допомогою ауреоліну, перманентного червоного, трав'яного зеленого та синього кобальту, що теж додає натюрморту яскравості.

Ваза та миска зображені за допомогою білого, блакитного, фіолетового та помаранчевих рефлексів, що підкреслює контраст квітів та додає натюрморту загальної яскравості.

Соковитискач та руки зображені за допомогою оливкового, британського червоного, перманентного червоного, індійської жовтої та паленої сієни.

Постать людини зображена відтінками синього, а саме кобальтом, блакитним, та індіго.

Передній план зображено за допомогою кобальту, помаранчевого, фіолетового та зеленого.

Задній план зображено за допомогою кобальту, індіго, паленої сієни та умбри.

Контрастність досягнута за допомогою:

- білий, блакитний - скатертина;
- помаранчевий, жовтий, червоний, зелений - апельсини;
- білий, синій кобальт, фіолетовий – ваза;

- червоний, зелений, індійський жовтий, блакитний, ауреолін, коричневий – квіти;
- помаранчевий, жовтий, червоний - апельсин в центрі;
- індіго, блакитний, фіолетовий - постать людини, її одяг;
- білий, кобальт, індіго, помаранчевий – середина тарілки;
- фіолетовий, кобальт, індіго, блакитний - тарілка зовні та тінь на скатертині.

Середніх кольорів: зелений, блакитний, червоний, помаранчевий.

Темних кольорів: темно-синій, темно-зелений, коричневий.

Під час пошуку колористичного рішення було розглянуто кілька варіантів картини, та варіант який зображено визначено найкращим (Додаток Б, рис.2.6).

Засоби образної художньої виразності

Засоби образної художньої виразності виражені через: контраст який виражений через кольорові рішення і співвідношення кольорів.

Яскраві апельсини - блакитний темно-синій фон.

Біла ваза - зелене листя, яскраві квіти.

Миска біла в середині - темно-синій колір зовнішні миски.

Біла миска в середині , фартух - синій індіго поруч на задньому плані.

Біла скатертина - зелене листя на ній.

Композиція є дещо асиметрична. По центру знаходиться сік що капає з апельсину, руки які тримають соковитискач і сам апельсин. Зліва ваза з квітами. Праворуч знизу апельсини, листя.

В нижній частині на передній плані біла скатертина, в верхній частині на задньому плані постать кухаря.

Динаміка в картині виражена через процес приготування соку: через соковитискач який витискає сік, через руки які стиснули апельсин, з якого тече сік, через краплі соку що капають з апельсину та ніби застигли на мить щоб бути написаними.

Пропорції виражені у співвідношенні предметів та постаті один до одного.

Психологічна образність картини розкрита через використання колористичних та композиційних компонентів.

Ми бачимо особливість моменту при приготуванні соку, бачимо його, відчуваємо його прозорість, яскравість, його смак, та начебто хочеться поглинути в оцю чудову мить, бути в ній, насолоджуватися цим таїнством, яке так захоплює.

Процес написання творчої роботи

Спочатку була проведена робота з ескізами. Прописувалось декілька варіантів та був обраний той, що найкраще відображав суть задуму (Додаток Б, рис.2.5)

На першому етапі було проведено розміщення предметів на аркуші та за компонування їх у натюрморт. Було зроблено кілька замальовок та обрано найкращу (Додаток Б, рис.2.6)

Було враховано як розподіляється світло і тінь на предметах. Де знаходяться найбільш світлі і темні місця малюнку.

Роботу з фарбами було розпочато з тонування великими пляма, щоб задати композиції необхідного колірного тонального вирішення. Великі фрагменти писалися по вологому паперу щоб уникнути небажаних стиків (Додаток Б, рис.2.7).

На наступному етапі було виконано лесування, так як для передачі денного світла потрібно створити м'які тонові переходи (Додаток Б, рис.2.8).

Щоб об'єднати предмети між собою та створити цільну композицію було виконано роботу над тканинами, які присутні в натюрморті.

Наступним етапом роботи над натюрмортом стало ліплення форми предметів засобами світлотіні створюючи об'єм предметів, тоном були підкреслені найсвітліші та найтемніші місця.

Останнім етапом стала промальовка дрібних деталей, підсилення акцентів, контрастів, пом'якшення необхідних моментів (Додаток Б, рис.2.8).

ВИСНОВКИ

Проведений науковий аналіз мистецтвознавчої літератури щодо дослідження особливостей натюрмортів Вінсента Ван Гога, а також його ролі у становленні постімпресіонізму дозволяє нам зробити такі висновки:

1. Під час написання пояснювальної записки, в творчості Вінсента Ван Гога були виявлені характерні риси постімпресіонізму, що стали фундаментальними для становлення напрямку. Замість того щоб зображувати натуральне природне світло та чисті справжні кольори, Ван Гог надавав перевагу більш штучному освітленню. Головними в картинах художника став символічний зміст та сенс зображуваного. Для підкреслення емоційного навантаження митцем часто були порушені закони композиції. Мазки стали більш об'ємними, а їх форма більш декоративна. Форми зображуваних об'єктів спрощувалися і ставали пластичними.

2. В роботі був проведений аналіз натюрмортів художника. Через «мертву натуру» яскраво видно шлях художника до більш сміливого і динамічного використання кольорів та до віднаходження характерного власного стилю. В ранніх роботах можна прослідкувати риси, що були характерні голландському живопису, а саме певне обмеження колірної гами, певна похмурість кольорів та застосування класичної композиції. Згодом зазнавши впливу імпресіонізму, натюрморти ставали більш різнобарвними, з'являється певна декоративність. В останні роки творчості, полотна набули рис постімпресіонізму. Аналіз етапів розвитку творчості підтвердив, що регулярне експериментування з натюрмортами відображає розвиток Вінсента як геніального митця. Ван Гог зберігає дещо сакральне та символічне ставлення навіть до найпростіших елементів композиції.

3. Проаналізовано засоби виразності, які Ван Гог використовував в своїх роботах. Щоб підсилити контраст між предметами, художник часто обводив предмети темним контуром, а для підсилення колірної контрасту, були використані відтінки, що протилежні один одному, такі як червоний і зелений, фіолетовий та жовтий. Щоб посилити емоційне навантаження,

форми спрощувалися та будувались більш декоративними. Для більш активної динаміки в натюрмортах, художник використовує рельєфний та фактурний мазок, а також перспективу, подібно до тої, що використовували японські майстри гравюри.

4. Був описаний процес створення та написання натюрмрту «Симфонія смаку» в техніці акварель. Процес передбачав такі етапи: пошук референсів та збір матеріалу; виконання пошукових ескізів графічними матеріалами, щоб визначити найбільш вдалу композицію; написання акварельних етюдів для визначення найбільш вдалого колірною рішення; виконання остаточного ескізу на форматі; написання загальних колірних заливок; виконання лесування у всіх складових натюрмрту; уточнення та остаточна прописка деталей; оформлення готової роботи.

5. За задумом автора диплому творча робота розкриває смак страви, що готується. Метою було щоб глядач міг його відчути, тому була створена динамічна композиція, що відображає назву «Симфонія смаку». Натюрморт виглядає легко, динамічно, контрастно та водночас прозоро. Ідея картини передається не лише стилістично та за допомогою композиції, але й відчуттям саме смаку зображуваного. Для цього була обрана найбільш підходяща для задуму техніка, а саме – акварельна. Дана техніка живопису завдяки своїй прозорій консистенції, дозволяє створити ефект легкості та невагомості.

В результаті проведення дослідження були підвищені навички акварельного живопису в техніці лесування. Була створена картина, яка повністю відповідає задуму магістерської роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арісон, Л., Фолберг, Н., Виявлення зв'язків: подорожі з Ван Гогом та імпресіоністами, Нью-Йорк, 2007. С. 40-41
2. Бетті Лу. Блог.: URL: <https://bettysliu.com/2016/10/11/scallion-pancake-challah-from-molly-on-the-range>
3. Богач Н. Ван Гог – історія, життя та творчість: URL: <https://tureligious.com.ua/van-hoh-istoriia-zhyttia-ta-tvorchist/>
4. Дарлі, Естер, Суйвер, Ренске, Шедеври в Музеї Ван Гога, Амстердам, 2019. С. 66-67.
5. Дарлі, Естер, Суйвер, Ренске, Шедеври в Музеї Ван Гога, Амстердам, 2019. 110 с.
6. Емелі Сундерберг. Блог.: URL: <https://www.emeliesundberg.se>
7. Койл Лора, Натюрморти Вінсента Ван Гога та їхній контекст : канд. філософських наук: Принстонський університет, Принстон. 2007, С. 203
8. Колін П. Ван Гог, Париж, 1925, 18 с.
9. К. Столвійк, Х. Вененбос, С. ван Хьюгтен, Бухгалтерська книга Тео ван Гога та Йо ван Гога-Бонгера, Амстердам, 2002, 24 с.
10. Радзієвська В. Вода визначає форму. Це акварель?: URL: <https://gazeta.ua/articles/science-life/voda-viznachaye-formu-ce-akvarel/1019813>
11. Фейлхенфельдт Вальтер-молодший, Вінсент Ван Гог: роки у Франції: повні картини 1886-1890: дилери, колекціонери, виставки, походження , Лондон, 2013, 56 с.
12. Ярмоленко К.Г. Особливості натюрмортів Ван Гога. Матеріали науково-практичної конференції «Науковий простір в умовах сучасних викликів: теорія і практика» (м. Львів, 29-30 червня 2023 р.). Видавництво «Молодий вчений», 2023. С.11-14.
13. Artland magazine, Art Movement: Post-Impressionism: URL: <https://magazine.artland.com/post-impressionism/>
14. Britannica. The productive decade of Vincent van Gogh: URL: <https://www.britannica.com/biography/Vincent-van-Gogh/The-productive-decade>

15. Legal technique. Чуттєві акварелі Стіва Хенкса: URL: <https://www.legaltechnique.org/articles/kultura/chuvstvennie-akvareli-stiva-henksa-bull-novosti-v-fotografyah.html>
16. Museum-barberini: Van Gogh: Still Lifes : URL: <https://www.museum-barberini.de/en/ausstellungen/103/van-gogh-still-lifes>
17. Oxford Art Online: URL: <https://www.oxfordartonline.com/page/1623>
18. Still Life History: 8 Vincent van Gogh: URL: <https://eclecticlight.co/2021/06/30/still-life-history-8-vincent-van-gogh/>

Додатки

Додаток А

Рис.А.1.1. Поль Гоген «Натюрморт з манго»(1993р.)

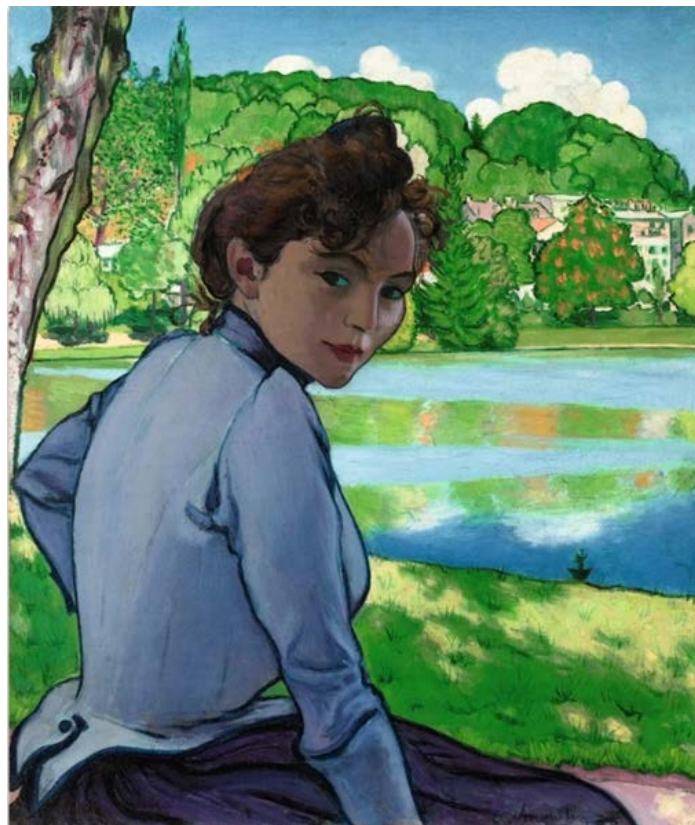

Рис.А.1.2. Луї Анкетен «Жінка на набережній» (1889р.)

Рис.А.1.3. Вінсент Ван Гог «Зоряна ніч» (1889р.)

Рис.А.1.4. Вінсент Ван Гог «Натюрморт з двома мішками та пляшкою» (1884р.)

Рис.А.1.5. Вінсент Ван Гог «Натюрморт із Біблією» (1885р.)

Рис.А.1.6. Вінсент Ван Гог «Натюрморт з пляшками та фаянсовим посудом» (1885р.)

Рис.А.1.7. Вінсент Ван Гог «Натюрморті з картоплею» (1885р.)

Рис.А.1.8. Вінсент Ван Гог «Цинерарія» (1886р.)

Рис.А.1.9. Вінсент Ван Гог «Креветки і мідії» (1886р.)

Рис.А.1.10. Вінсент Ван Гог «Пара взуття» (1886р.)

Рис.А.1.11. Вінсент Ван Гог «Айва, лимони, груші та виноград» (1887р.)

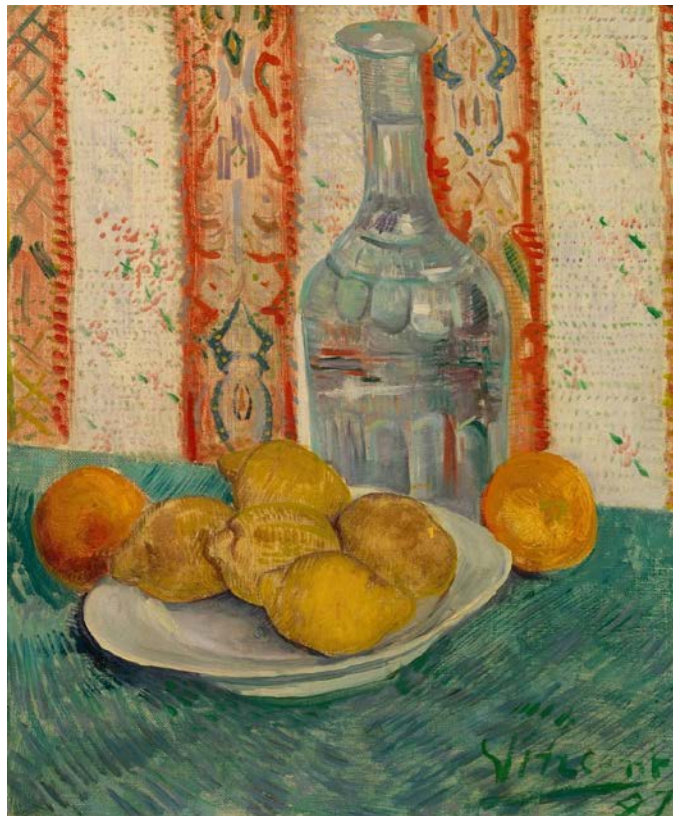

Рис.А.1.12. Вінсент Ван Гог «Графин і блюдо з цитрусовими» (1887р.)

Рис.А.1.13. Вінсент Ван Гог «Імператорські коронні рябчики в мідній вазі» (1887р.)

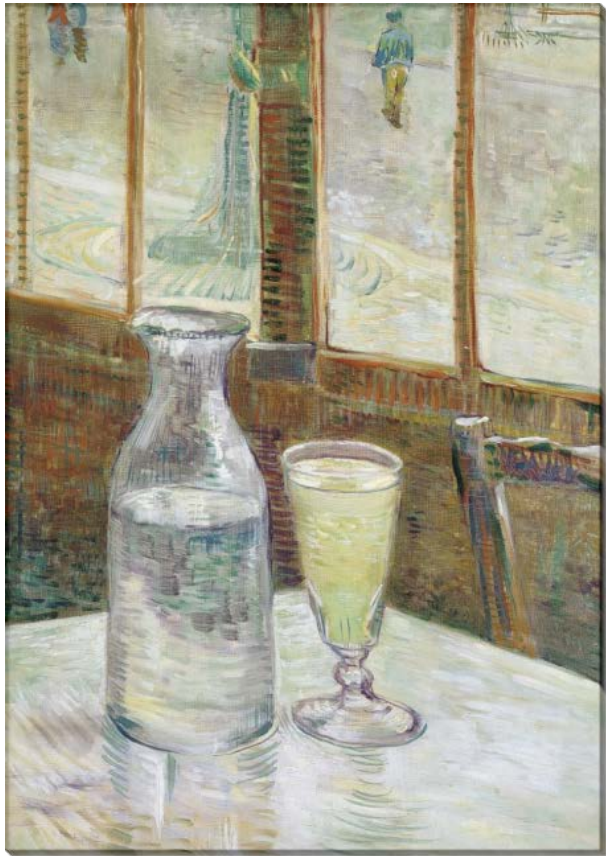

Рис.А.1.14. Вінсент Ван Гог «Стіл кафе з абсентом» (1887р.)

Рис.А.1.15. Вінсент Ван Гог «Чотири зів'ялі соняшники» (1887р.)

Рис.А.1.16. Вінсент Ван Гог «Натюрморт: Ваза з дванадцятьма соняшниками» (1888р.)

Рис.А.1.17. Вінсент Ван Гог «Натюрморт: Ваза з 15 соняшниками» (1888р.)

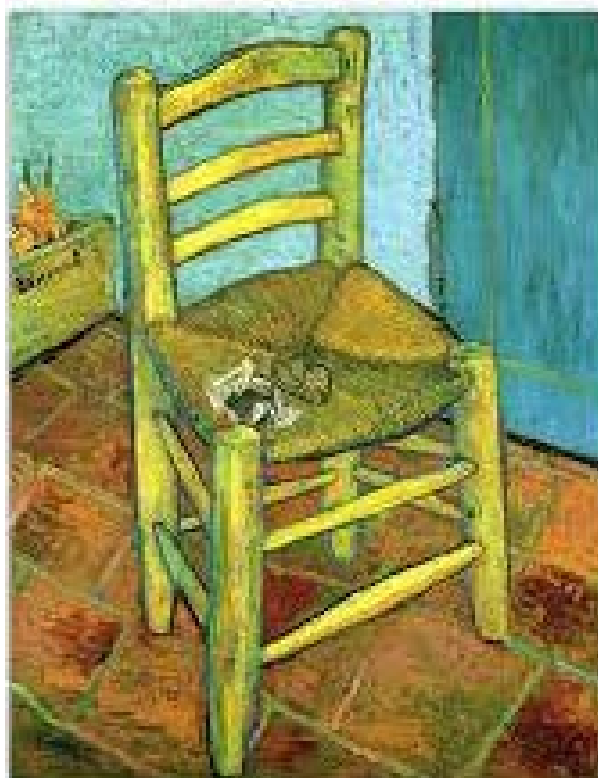

Рис.А.1.18. Вінсент Ван Гог «Стілець Ван Гога» (1888р.)

Рис.А.1.19. Вінсент Ван Гог «Стілець Поля Гогена» (1888р.)

Рис.А.1.20. Вінсент Ван Гог «Натюрморт з апельсинами та лимонами в синіх рукавичках» (1889р.)

Рис.А.1.21. Вінсент Ван Гог «Іриси» (1889р.)

Рис.А.1.22. Вінсент Ван Гог «Натюрморт з маками та маргаритками» (1900р.)

Додаток Б

Рис.Б.2.1. Юко Нагаяма «Натюрморт»

Рис.Б.2.2. Емілі Сандберг, фотографія

Рис.Б.2.3. Бетті Лю, фотографія

Рис.Б.2.4. Стів Хенкс «Чаювання»

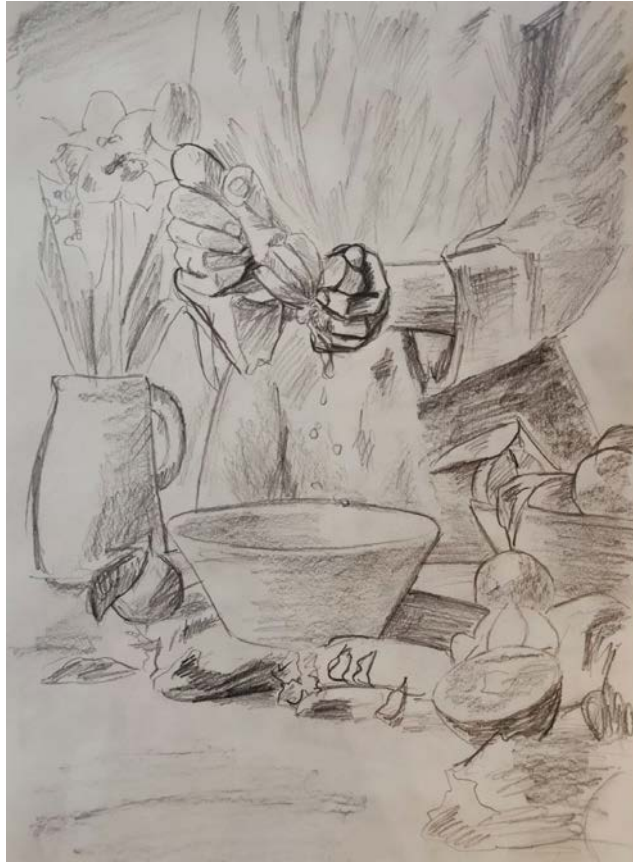

Рис.Б.2.5.

Рис.Б.2.6.

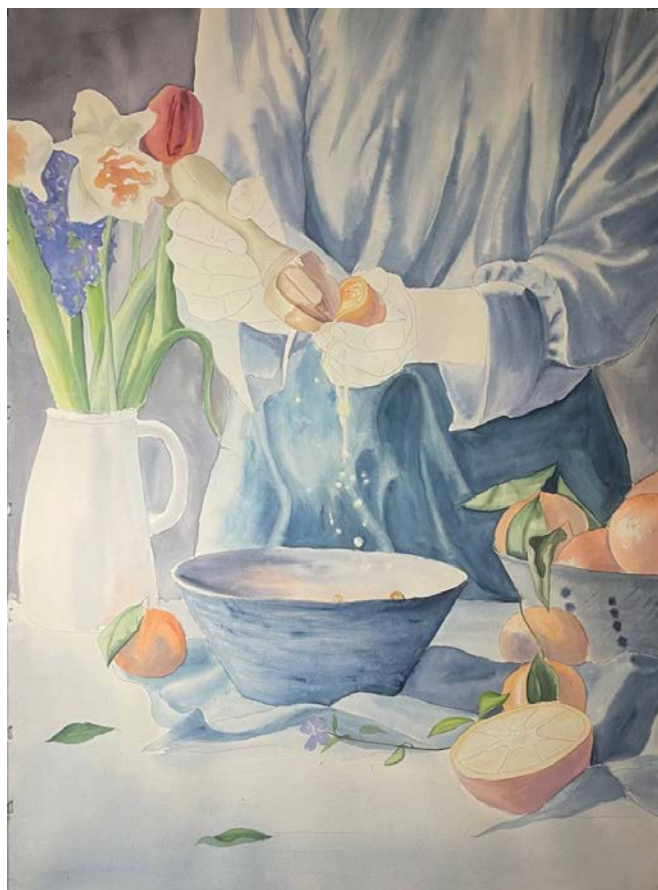

Рис.Б.2.7.

Рис.Б.2.8.

Рис.Б.2.9.

Додаток В

Рис.В.3.1.

Ярмоленко К.Г.

студентка,

*Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

ОСОБЛИВОСТІ НАТЮРМОРТІВ ВАН ГОГА

Рефлексії на навколишній світ мають значний вплив на творчість художника. Саме емоційний стан митця може визначати манеру письма, кольорову гамму картини та сюжет. Натюрморти Вінсента ван Гога – це втілення синергії митця та емоційного стану художника в момент створення роботи. Натюрморти Вінсента мають яскраву кольорову гамму, наповненні сонячним світлом [3, с. 159].

Вінсента Ван Гога називають постімпресіоністом. Ми дотримуємося позиції Гриценка Т.Б. [2], що Ван Гог – швидше реаліст, бо він лише частково визнавав вірність принципам імпресіонізму. На думку художника, «найкращі картини створені по пам'яті. Як зазначає Гриценко Т.Б., Ван Гог рішуче відкидав твердження, ніби мистецтву байдужий предмет зображення. На творчість Ван Гога більшої мірою вплинула техніка імпресіоністів, його живопис став вільніший, сміливіший, палітра – насиченішою. Натюрморти художника не спонукають до споглядального милування, вони втілюють душевне сум'яття сучасної людини. Дослідники [2; 4; 6] зазначають, що предмети на натюрмортах Ван Гога несуть у собі захоплення світом і водночас проникливе почуття самотності, тривожного неспокою, щемливої туги. Художник емоційно сприймав суперечності та несправедливості життя, віддзеркалюючи їх у предметах оточення. Під його пензлем зображення простих предметів сповнені драматизму. Як зазначає Гриценко Т.Б. [2, с. 300], Ван Гог олюднює світ речей, наділяючи його власною гіркою безнадією. Внутрішня експресія його натюрмортів досягається пастозним зигзагоподібним накладанням фарби густими мазками. В листах брату Тео [3] художник писав: «Мистецтво – це щось більше й вище, ніж наші власні вміння, знання чи навчання. Мистецтво – це життя, яке шукає себе. Крім того, це наші незламні прояви любові до краси, ідей та прозрінь, які ми регулярно знаходимо.

Рис.В.3.2.

12 | Науково-практична конференція

Все мистецтво – це дар. Це перш за все подарунок, який може зробити виробник. Між тим, це подарунок комусь іншому, платять вони за це чи ні. Диво в тому, що ми не можемо зупинити виробництво цих подарунків. Картини ж мають власне життя, яке походить із душі художника. Я хочу торкнутися людей своїм мистецтвом. Я хочу, щоб вони сказали: «він відчуває глибокі почуття, він відчуває ніжність».

Метою нашої статті є конкретизація особливостей натюрмортів голландського художника постімпресіоніста.

В 1881 році, під час навчання в Антона Муаве, Ван Гог створює свої перші натюрморти. Досвід та здобуті знання допомогли художнику навчитися писати предмети різної форми та фактури, гармонійно відображаючи колірні нюанси. Однією з перших його постановок стала композиція з черевиками, червоною і білою капустою та картоплею. Вінсент хотів навчитися передавати унікальну фактуру кожного предмета. Тому на картині ми бачимо ретельно виписані листя капусти з прожилками. Інші предмети художник майстерно занурив у напівтінь. Це робить один з перших натюрмортів митця цілісним та гармонійним.

Згодом в натюрмортах Ван Гога з'являється різноманітне начиння, фрукти, овочі, квіти, риба. В картині «Натюрморт з мідіями та креветками» Ван Гог вмів написав червонуватих креветок в поєднанні з мідіями. Дану картину художник відтворив в теплій кольоровій гамі. Фон натюрмарту написаний різними відтінками коричневого. Глибока чорна тінь обводить масивним контуром мідії, що лежать на столі. Щоби узагальнити предмети, Ван Гог окреслив їх суцільними широкими плямами. На справедливе твердження Ф. Пажака [4, с. 178], це дозволяє сконцентрувати увагу глядача на колірних співвідношеннях елементів композиції.

1886 року Вінсент переїхав до Парижу, де зазнав впливу художників-імпресіоністів. Палітра митця стала яскравішою, він став експериментувати з легкими мазками. Тоді ж Вінсент задумує серію з тринадцяти картин (завершити її в Парижі не встигне), яка б символізувала Христа та дванадцять апостолів. Саме сонях в Нідерландах вважається символом вірності, оскільки весь час тягнеться до сонечка. Художник вважав «золоту квітку» символом вдячності.

Рис.В.3.3.

Невдовзі митець переїжджає до Арля. В Арлі художник продовжує працювати над соняхами. Він зрізає соняхи на різному етапі їх дозрівання, адже прагне показати життєвий цикл квітки. Його натюрморти з соняшниками сяють усіма відтінками жовтого кольору – кольору сонця. Художник у своїх роботах прагне досягти ефекту сонячного сяйва. Масивні вази мають непропорційно маленький розмір в порівнянні з величезними квітами. Саме цей прийом акцентує погляд глядача на «золотих квітах». Митець працює в техніці «імпасто», видавлюючи фарбу відразу на полотні, тому робота має виразні сліди дотику пензля. Соняшники, написані в такій манері, справляють враження живих. Вони наче знаходяться в постійному русі, пульсують, дозрівають на очах у глядача [6, с. 80].

«Натюрморт з грушами» Ван Гог написав в Парижі. Художник поступово відходить від канонів класичного живопису, адже у композиції відсутня будь-яка продуманість, ніби випадково побачений сюжет був одразу відображений на полотні. Жовті груші незвичайно яскраві на синьому тлі. Художник моделюючи їх обриси, підкреслює холоднуваті тіні. Саме світло робить картину абсолютно неповторною і позбавленою будь-якої банальності.

«Ваза з ірисами» – це один з натюрмортів, написаних Ван Гогом під час перебування в лікарні в 1890 році. Не маючи можливості виходити з лікарні, художник писав інтер'єри лікарні та натюрморти з букетами квітів. «Полотна, які Вінсент створив у стінах лікарні, мають колористично привабливий вигляд та виразно закомпоновані. На полотні «Ваза з ірисами» художник окреслює смугою зеленого кольору стіл та розміщує вазу з букетом посеред полотна, тому в картині відсутній незаповнений простір» [7, с. 345].

«Натюрморт з маками та маргаритками» створений в останній рік життя Ван Гога. Авторський стиль художника в даній роботі досягає найвищої точки розвитку. Заради насиченості кольору художник навмисно заливає макові пелюстки червоною фарбою. Об'ємні листочки маків не залишають вільного простору на полотні, а широкі мазки роблять букет об'ємним.

Отже, провідними особливостями натюрмортів Вінсента ван Гога є, в першу чергу, те, що він не прагне змалювати те, що бачить перед очима; його метою було виразити себе. Він намагався за

допомогою колірних співвідношень відобразити своє ставлення до змальовуваного. Головним провідником емоцій у Вінсента ван Гога є колір. Художник справедливо вважав, що є кольори, які «люблять», і є такі, що «ненавидять» один одного [1]. Тому їх контраст або тотожність здатні відобразити напружені духовні стани художника. Ще одним важливим носієм емоцій Ван Гога є пастозний мазок пензля. Різкий, загострений, уривистий, інколи – заокруглений, повторювальний. Унікальні художні інструменти Ваг Гога визначили особливу емоційну виразність його натюрмортів.

Список використаних джерел:

1. Бойко Ю.М., Бойко Т.В. Понятійно-термінологічний словник з культурології та художньої культури : веб-сайт. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Boiko_Yurii_Mykolaiovych/Poniatiiino-terminolohichniy_slovyk_z_kulturolohii_ta_khudozhnoi_kultury.pdf
2. Гриценко Т.Б. Культурологія. 2-ге вид. Київ, 2009. 300 с.
3. Листи до брата Тео : веб-сайт. URL: <https://android72.ru/allinnews/magma&in&uu/uk/gog-vinsent-gog-listi-do-brata-teo.html>
4. Пажак Ф. Ван Гог. Іскріння. Київ, 2018. 178 с.
5. Райнов Б. Три самітники. Львів, 1988. 159 с.
6. Роддаи Д. Це Ван Гог. Львів, 2018. 80 с.
7. Стоун І. Жага до життя. Київ, 2020. 345 с.